

ความสัมพันธ์ระหว่างการวางระบบบัญชีที่ดีกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย

The Relationship between Good Accounting System Design and Accounting Information Quality of Beverage Businesses in Thailand

ไมตรี เตียรวรรณ* จุลสุชดา ศิริสม² พงศธร ตันตระบัณฑิตย์³

Maitree Tianwan* Julsuchada Sirisom² Pongsatorn Tantrabondit³

Received : July 25, 2019 Revised : September 15, 2019 Accepted : September 28, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการวางระบบบัญชีที่ดีกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย จำนวน 122 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี และด้านการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม ดังนั้น ผู้บริหารธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับการวางระบบบัญชีที่ดี ให้มีการสนับสนุนและความสำคัญกับการออกแบบและพัฒนาเอกสารทางการบัญชีที่เหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจและใช้เป็นหลักฐานประกอบการบันทึกรายการทางบัญชี การติดตามผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนการดำเนินงานตามโครงสร้างขององค์กรและควบคุมการดำเนินงานของแต่ละแผนก โดยเน้น ด้านการควบคุมภายใน เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี โดยประกอบไปด้วยด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ด้านความทันเวลาและด้านความสามารถเข้าใจได้ ส่งผลต่อการสร้างความมั่นใจต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้งายงานทางการเงินนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : การวางระบบบัญชีที่ดี คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี และธุรกิจเครื่องดื่ม

* นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* Master student, Master of Accountancy , Mahasarakham Business school, Mahasarakham University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Assistant Professor, Mahasarakham Business school, Mahasarakham University

³ อาจารย์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ Lecturer, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

The purpose of this study was to study to examine the relationship between good accounting design and accounting information quality of beverage businesses in Thailand by collecting data from 122 business accounting managers of beverage businesses. The instrument used in the study was a questionnaire. The data were analyzed by using Multiple Correlation Analysis and Multiple Linear Regression Analysis. The results of the study revealed that accounting documents, accounting forms, accounting information system and internal control related and affected positively with to overall accounting data quality. Therefore, administrators of beverage business in Thailand should develop and emphasize on good accounting system design and accounting documents with beverage business and accounting records. Progression tracking according to the organizational structure and internal control, consists of decision, faithful representation, comparability, verifiability, timeliness and understandability, with reference to accounting data quality affecting financial report quality and economical decision.

Keyword : Good Accounting system design, Accounting information quality, Beverage Businesses

1. บทนำ

ปัจจุบันภายใต้สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ย่อมส่งผลกระทบต่อวิธีการบริหารงานขององค์กรธุรกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดการบัญชีการนำเข้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มความสามารถในการบริหารงาน และการจัดการค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพในทุกส่วนงาน วิธีการทางบัญชีจึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มความสามารถในการบริหารงาน เนื่องจากการบัญชีจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน ราคา ปริมาณขาย กำไร ที่สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการได้เป็นอย่างดี สำหรับผู้ใช้งบการเงินภายนอก เช่น นักลงทุน สถาบันการเงิน หน่วยงานรัฐบาล เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น การตัดสินใจลงทุน การพิจารณาสินเชื่อ การส่งเสริมการลงทุน การกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือการจัดเก็บภาษี เป็นต้น (ประดิษฐ์ เจริญชัยชนะ, 2553) ดังนั้น ธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีการวางระบบบัญชีที่เหมาะสมกับลักษณะสภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้ได้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ มีรายงานทางการเงินที่เป็นไปตามมาตรฐานการนำเสนอรายงานทางการเงิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อุเทน เลาน้ำทา, 2561)

การวางระบบบัญชีที่ดี (Good Accounting System Design) หมายถึง กระบวนการออกแบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินตั้งแต่เริ่มต้นจนถึง โดยอาศัยเอกสารหลักฐานทางการบัญชีแบบฟอร์มทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การควบคุมภายใน ตลอดจนวิธีการทางบัญชีที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานของกิจการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานทางการเงินภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี (Accounting Documents) ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี (Accounting Forms) ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Personnel) ด้านการควบคุมภายใน (Internal Control) (วิลโลว์ วีระปรีชา, 2558) การออกแบบระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขององค์กรจะทำให้กิจการมีระบบบัญชีที่สนับสนุนลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ทุกกลุ่มสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อุเทน เลาน้ำทา, 2561)

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Accounting Information Quality) หมายถึง คุณสมบัติของรายงานทางการเงินที่สะท้อนความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจของกิจการได้อย่างแท้จริง เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน นำเสนอตามกรอบแนวความคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ภายใต้คุณลักษณะของคุณภาพข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) ด้านการเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) ด้านความทันเวลา (Timeliness) ด้านความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558) ในอุตสาหกรรมธุรกิจที่มีการเติบโตและการแข่งขันทางการตลาดสูง มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ อาทิเช่น ธุรกิจเครื่องดื่ม รายงานทางการเงินถือเป็นตัวแทนสำคัญที่จะสะท้อนเหตุการณ์เชิงเศรษฐกิจของกิจการได้เป็นอย่างดี เพราะผู้ใช้รายงานการเงินจะประเมินฐานะและผลการดำเนินงานขององค์กรจากข้อมูลที่น่าเชื่อถือของงบการเงิน (วิไล วีระปรีช, 2558)

ธุรกิจเครื่องดื่ม (Beverage Businesses) เป็นธุรกิจหรือกิจการที่ทำการผลิตหรือจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับดื่มที่อยู่ในรูปของเหลวหรือผงผสมน้ำก่อนดื่ม มีส่วนประกอบของน้ำเป็นหลัก ทั้งชนิดผสมแอลกอฮอล์และไม่ผสมแอลกอฮอล์ เป็นธุรกิจที่ดำเนินการผลิตเครื่องดื่มสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปที่มีคุณภาพปลอดภัยเหมาะสมต่อการบริโภคและอุปโภคของมนุษย์ โดยในปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มจัดเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ มีความเชื่อมโยงในภาคเกษตรและการเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบ เนื่องจากพืชผัก ผลไม้ เป็นผลผลิตขั้นปฐมภูมิซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบในด้านภูมิศาสตร์ กำลังคน ชีตความสามารถในการผลิตอย่างต่อเนื่องและอาชีพเกษตรยังเป็นอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอีกทั้งในห่วงโซ่ในภาคการผลิตของทั้ง 2 อุตสาหกรรมนับตั้งแต่การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยีก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างภาคเกษตรและภาคการผลิตกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคทั่วทั้งประเทศนอกจากนี้ยังสามารถสร้างและรักษาแรงงานให้อยู่ในพื้นที่ลดการอพยพแรงงานเข้าสู่เมืองช่วยลดปัญหาความแออัดสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ทางหนึ่ง อีกทั้งเป็นธุรกิจที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มซึ่งเกิดจากการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมีคุณค่าเพิ่มสะดวกต่อการอุปโภคบริโภค รวมทั้งการคงรักษาสภาพสินค้าให้สามารถเก็บรักษาได้ยาวนานมากยิ่งขึ้นโดยการเกิดขึ้นของมูลค่าเพิ่มที่ค่อนข้างสูงนั้นจะพบในกระบวนการอุตสาหกรรมแปรรูปไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมน้ำผลไม้ อุตสาหกรรมนม อุตสาหกรรมน้ำอัดลม เป็นต้น ในปัจจุบันธุรกิจเครื่องดื่มเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ลอกเลียนแบบได้เร็วขึ้น จึงจะต้องพัฒนาสินค้าใหม่เข้าสู่ตลาดอยู่เสมอรวมถึงการส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคกลับมาซื้อสินค้าซ้ำให้มากที่สุดและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด ดังนั้นธุรกิจเครื่องดื่มจึงควรสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันโดยนำการวางระบบบัญชีมาใช้เพื่อให้สามารถทราบถึงผลการดำเนินงาน สถานะการเงินรวมของธุรกิจได้อย่างแม่นยำเพื่อใช้ควบคุมการบริหารงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งยังได้คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีในการนำเสนอให้มากที่สุดเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

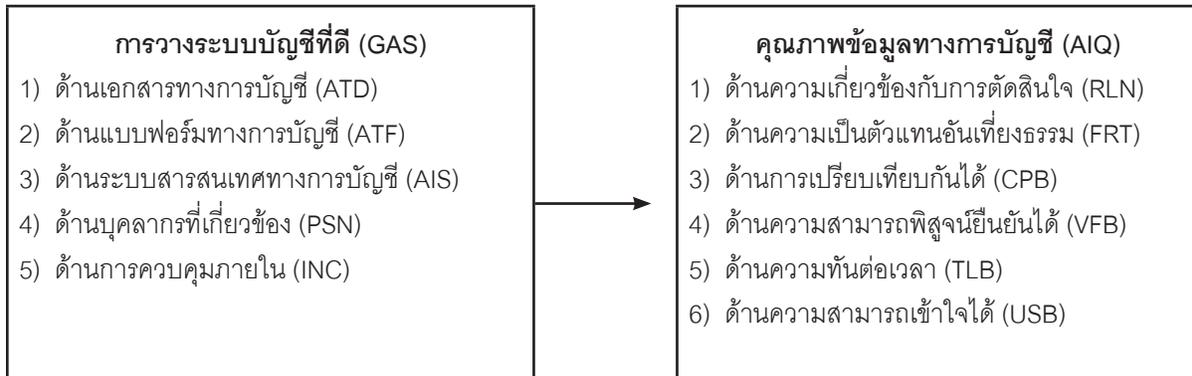
จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการวางระบบบัญชีที่ตีกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าการวางระบบบัญชีที่ดีมีผลกระทบต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อสังเกตในการประเมินการวางระบบบัญชีที่ดีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการวางระบบบัญชีที่ดีให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินทางการเงินนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ การวางระบบบัญชีที่ดีได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระและมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ

โมเดลของการวางระบบบัญชีที่ดีและคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

2.1 การวางระบบบัญชีที่ดี (Good Accounting System Design)

การวางระบบบัญชีที่ดี (Good Accounting System Design) หมายถึง กระบวนการออกแบบการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด โดยอาศัยเอกสารหลักฐานทางการบัญชี แบบฟอร์มทางการบัญชี ระบบสารสนเทศทางการบัญชี บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การควบคุมภายในทางการบัญชี ตลอดจนวิธีการทางบัญชีที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลในรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ สำหรับสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้รายงานทางการเงินภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบด้วย

2.1.1 ด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี (Accounting Documents) หมายถึง หลักฐานที่ใช้ประกอบรายการในการบันทึกบัญชีสำหรับระบุเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เช่น ใบสั่งซื้อ ใบส่งของ ใบกำกับภาษี บิลเงินสด ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น ซึ่งจัดทำให้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้อง ครอบคลุมกับลักษณะการดำเนินงานขององค์กร

2.1.2 ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี (Accounting Forms) หมายถึง รูปแบบของสมุดรายวันขั้นต้น สมุดบัญชีแยกประเภท รายงานทางการเงินหรือรายงานอื่น ที่ออกแบบได้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนด อีกทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทขององค์กร มีรายละเอียดชัดเจน สื่อสารให้ผู้ใช้งานเข้าใจได้ถูกต้อง รวมถึงใช้ประกอบรายการได้อย่างเหมาะสม

2.1.3 ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System) หมายถึง กระบวนการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการรวบรวม จัดเก็บ สรรองและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน เพื่อช่วยลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน มีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว เช่น การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการบันทึกบัญชี เป็นต้น

2.1.4 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Personnel) หมายถึง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการทำงานด้านบัญชี ตั้งแต่ผู้บริหาร พนักงานบัญชี ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เชิงเทคนิคในการสร้างและพัฒนาระบบบัญชี โดยเป็นผู้มีความรู้เฉพาะทางด้านมาตรฐานบัญชี กฎหมายภาษีอากร ระเบียบข้อบังคับขององค์กร ตลอดจนมีความเข้าใจสภาพ

แวดล้อมของกิจการ ตลอดจนกิจการมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ระบบบัญชีของกิจการให้ดียิ่งขึ้น

2.1.5 ด้านการควบคุมภายใน (Internal Control) หมายถึง การกำหนดวิธีปฏิบัติและจัดแบ่งส่วนงาน พร้อมระบุขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละแผนกงานไว้อย่างชัดเจนรวมถึงการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่เหมาะสม วัตถุประสงค์เพื่อควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สิน ลดข้อผิดพลาดและให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการให้มีการตรวจสอบภายในโดยบุคคลที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

2.2 คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Accounting Information Quality)

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชี (Accounting Information Quality) หมายถึง คุณสมบัติของรายงานทางการเงินที่สะท้อนความเป็นจริงของเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจของกิจการได้อย่างแท้จริง เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน นำเสนอตามกรอบแนวความคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ภายใต้คุณลักษณะของคุณภาพข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ด้านความทันเวลาและด้านความสามารถเข้าใจได้ ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) หมายถึง รายการที่แสดงในรายงานทางการเงินสามารถนำไปใช้ประกอบการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างเที่ยงตรง มีการจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินที่สามารถตรวจสอบยืนยันรายการได้ นำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างถูกต้อง และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างทั่วถึง

2.2.2 ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม (Faithful Representation) หมายถึง รายงานการเงินขององค์กรแสดงข้อมูลที่จัดทำขึ้นภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน มีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นกลาง ปราศจากอคติ ความลำเอียงและการตกแต่งข้อมูล สามารถอธิบายหรือเป็นตัวแทนของกิจการต่อผู้ใช้งบการเงินได้ตามความเป็นจริง

2.2.3 ด้านการเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) หมายถึง รายงานการเงินของกิจการที่แสดงข้อมูล ที่ผู้ใช้สามารถนำไปเปรียบเทียบข้อมูลอดีต และปัจจุบันได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกันแต่ต่างงวดบัญชีหรือสามารถนำ ข้อมูลไปเปรียบเทียบกับกิจการอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันได้ รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากวิธีการบัญชีที่มาตรฐาน การรายงานทางการเงินกำหนด

2.2.4 ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) หมายถึง ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน สามารถพิสูจน์ยืนยันรายการได้และผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด แสดงหลักฐาน เพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าผู้ใช้ข้อมูลสามารถตีความหมายของแต่ละรายการและนำไปใช้ประกอบการ ตัดสินใจได้ในทิศทางเดียวกัน

2.2.5 ด้านความทันเวลา (Timeliness) หมายถึง กิจการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อเผยแพร่ และนำส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่เวลากำหนด มีการใช้ระบบบัญชีและวิธีการบัญชีที่เหมาะสมกับบริษัท เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงาน ทุกฝ่ายมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการส่งข้อมูล เพื่อจัดเตรียม เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดทำรายงานทางการเงิน

2.2.6 ด้านความสามารถเข้าใจได้ (Understandability) หมายถึง กิจการนำเสนอรายการในรายงานทางการเงินชัดเจนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจถึงสถานะและผลการดำเนินงานของกิจการได้ตามความเป็นจริง โดยอยู่บน พื้นฐานที่ผู้ใช้ข้อมูลจำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจพอสมควร

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวางระบบบัญชีที่ดีมีผลต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีซึ่งตั้งสมมุติฐานได้ดังนี้

สมมุติฐานในการวิจัย : การวางระบบบัญชีที่ดีมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มประเทศไทย ที่เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์จำนวน 2,196 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561 : เว็บไซต์) กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยโดย ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มประเทศไทย จำนวน 122 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 42-43) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด เมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาได้รับ แบบสอบถามที่ถูกต้องและครบถ้วนตอบกลับมาทั้งหมด จำนวน 122 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 30.50 ถือว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ตามแนวคิดของ Aaker และคณะ (2001) ที่เสนอว่า อัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้

3.2 การวัดคุณภาพลักษณะของตัวแปร

การวางระบบบัญชีที่ดีเป็นตัวแปรอิสระ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 20 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุม หลักฐานที่ใช้ประกอบรายการในการบันทึกบัญชีสำหรับระบุเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เช่น ใบสั่งซื้อ ใบส่งของ ใบกำกับภาษี บิลเงินสด ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น ซึ่งจัดทำให้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีความสอดคล้อง ครอบคลุมกับลักษณะการดำเนินงานขององค์กร
- 2) ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมรูปแบบของสมุดรายวันขั้นต้น สมุดบัญชีแยกประเภท รายงานทางการเงินหรือรายงานอื่น ที่ออกแบบได้ถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนด อีกทั้งมีความสอดคล้องกับบริบทขององค์กร มีรายละเอียดชัดเจนสื่อสารให้ผู้ใช้งานเข้าใจได้ถูกต้อง รวมถึงใช้ประกอบรายการได้อย่างเหมาะสม
- 3) ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมถึง กระบวนการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการรวบรวม จัดเก็บ สืบค้นและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน เพื่อช่วยลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน มีระบบป้องกันและรักษาความปลอดภัยของข้อมูล สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว เช่น การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการบันทึกบัญชี
- 4) ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมถึง มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการทำงานด้านบัญชี ตั้งแต่ผู้บริหาร พนักงานบัญชี ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เชิงเทคนิคในการสร้างและพัฒนาระบบบัญชี โดยเป็นผู้มีความรู้เฉพาะทางด้านมาตรฐานบัญชี กฎหมายภาษีอากร ระเบียบข้อบังคับขององค์กร ตลอดจนมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมขององค์กร ตลอดจนองค์กรมีการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบบัญชีขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น
- 5) ด้านการควบคุมภายใน จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมถึง การกำหนดวิธีปฏิบัติและจัดแบ่งส่วนงานพร้อมมอบขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละแผนกงานไว้อย่างชัดเจนรวมถึงการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่เหมาะสมรัดกุม เพื่อควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สิน ลดข้อผิดพลาดและให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงการจัดให้มีการตรวจสอบภายในโดยบุคคลที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน

คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีเป็นตัวแปรตาม ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน จำนวน 24 ข้อ ดังนี้

1) ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมรายการที่แสดงในรายงานทางการเงินสามารถนำไปใช้ประกอบการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างเที่ยงตรง มีการจัดทำหมายเหตุประกอบงบการเงินที่สามารถตรวจสอบยืนยันรายการได้ นำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้อย่างถูกต้อง และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างทั่วถึง

2) ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุม รายงานการเงินขององค์กรแสดงข้อมูลที่จัดทำขึ้นภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน เป็นกลาง ปราศจากอคติ ความลำเอียงและการตกแต่งข้อมูล สามารถอธิบายหรือเป็นตัวแทนขององค์กรต่อผู้ใช้งบการเงินได้ตามความเป็นจริง

3) ด้านการเปรียบเทียบกันได้ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุม รายงานการเงินขององค์กรที่แสดงข้อมูลที่ผู้ใช้สามารถนำไปเปรียบเทียบข้อมูลอดีต และปัจจุบันได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกันแต่ต่างงวดบัญชีหรือสามารถนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันได้ รวมทั้งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากวิธีการบัญชีที่มาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนด

4) ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุม ข้อมูลที่ปรากฏในรายงานทางการเงินสามารถพิสูจน์ยืนยันรายการได้และผ่านการรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด แสดงหลักฐานเพียงพอต่อการสร้างความเชื่อมั่นได้ว่าผู้ใช้ข้อมูลสามารถตีความหมายของแต่ละรายการและนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้ในทิศทางเดียวกัน

5) ด้านความทันเวลา จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อเผยแพร่และนำส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่เวลากำหนด มีการใช้ระบบบัญชีและวิธีการบัญชีที่เหมาะสมกับบริบทเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดทำรายงาน ทุกฝ่ายมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการส่งข้อมูลเพื่อจัดเตรียมเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดทำรายงานทางการเงิน

6) ด้านความสามารถเข้าใจได้ จำนวน 4 ข้อ โดยครอบคลุมการนำเสนอรายการในรายงานทางการเงินชัดเจนช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลเข้าใจถึงสถานะและผลการดำเนินงานขององค์กรได้ตามความเป็นจริง โดยอยู่บนพื้นฐานที่ผู้ใช้ข้อมูลจำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจพอควร

3.3 คุณภาพของเครื่องมือที่วัด

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการวางระบบบัญชีที่ดี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.834 – 0.955 และคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.820 – 0.953 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดเพียงพอที่จะใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งการวางระบบบัญชีที่ดี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.881 – 0.954 และคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.858 – 0.945 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally และ Bernstein (1994) ได้นำเสนอว่า การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเกินกว่า 0.70 เป็นค่าที่ยอมรับได้เป็นค่าที่ยอมรับได้ว่าเครื่องมือมีคุณภาพเพียงพอที่จะใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของเทคนิคการตรวจสอบทุจริตที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย สามารถแสดงในรูปแบบของสมการได้ ดังนี้

$$\text{สมการ AIQ} = \beta_0 + \beta_1\text{ATD} + \beta_2\text{ATF} + \beta_3\text{AIS} + \beta_4\text{PSN} + \beta_5\text{INC} + \epsilon$$

เมื่อ β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
ϵ	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์
AIQ	แทน	คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม
ATD	แทน	การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านเอกสารทางการบัญชี
ATF	แทน	การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี
AIS	แทน	การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านสารสนเทศทางการบัญชี
PSN	แทน	การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
INC	แทน	การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านการควบคุมภายใน

4. ผลลัพธ์การวิจัยและการอภิปรายผล

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการวางระบบบัญชีที่ดีกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวมของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย

ตัวแปร	AIQ	ATD	AIF	AIS	PSN	INC	VIFs
\bar{X}	3.935	4.000	3.746	3.959	3.605	4.008	
S.D.	0.973	0.852	1.083	0.925	1.043	1.084	
AIQ		0.824*	0.907*	0.920*	0.862*	0.951*	
ATD			0.866*	0.823*	0.755*	0.835*	4.660
AIF				0.858*	0.854*	0.880*	7.078
AIS					0.861*	0.909*	7.286
PSN						0.848*	4.984
INC							7.750

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่าค่า VIFs ของตัวแปรอิสระ การวางระบบบัญชีที่ดี มีค่าตั้งแต่ 4.660 – 7.750 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญ (Black, 2006 : 585)

ตาราง 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยของการวางระบบบัญชีที่ดีกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม ของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย

การวางระบบบัญชีที่ดี	คุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม			
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	t	p-value
ค่าคงที่	0.373	0.082	3.124*	0.002
ด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี (ATD)	-0.105	0.056	-1.829	0.700
ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี (AIF)	0.763	0.066	4.725*	<0.0001
ด้านสารสนเทศทางการบัญชี (AIS)	0.259	0.049	3.911*	<0.0001
ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง (PSN)	0.019	0.058	0.381	0.704
ด้านการควบคุมภายใน (INC)	0.475		8.145*	<0.0001

F = 344.211 p < 0.0001 Adj R² = 0.934

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า 1) การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ด้านความทันเวลาและด้านความสามารถเข้าใจได้ เนื่องจาก การนำเสนอรายงานทางการเงินในยุคปัจจุบันที่ธุรกิจเน้นการนำธุรกิจเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อความมั่นคง จึงต้องเน้นปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐานรายงานทางการเงิน รายงานทางการเงินที่มีคุณภาพโดยมีพื้นฐานของ การเปรียบเทียบข้อมูลของรายงานทางการเงิน สามารถพิสูจน์ยืนยันได้ทันทันทีในทุก ๆ รายการที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน รวมถึงเข้าใจได้ทันทันทีที่ใช้งานและทันต่อการนำเสนอรายงานทางการเงิน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้คือคุณลักษณะพื้นฐานของรายงานทางการเงิน ที่ผู้ใช้รายงานทางการเงิน นำรายงานทางการเงินใช้ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการลงทุน ซึ่งการได้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพนั้น ต้องเริ่มมาจากการวางระบบบัญชีที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจนั้นได้เปรียบทางการแข่งขันจากการมีรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพ เข้าใจได้ในทันทีที่ใช้งานมีการอธิบายรายการที่ซับซ้อนไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งหมายถึงการมีแบบฟอร์มทางการบัญชีที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (อุเทน เลาน้ำทา, 2559) กล่าวว่า ระบบบัญชีที่ดีนั้นจะนำไปสู่การนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีผ่านรายงานทางการเงินจะส่งผลโดยส่งให้ผู้ใช้รายงานทางการเงินนั้นสามารถเข้าใจง่าย เพื่อสนับสนุนข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจผู้ใช้งบการเงินและความน่าเชื่อถือข้อมูลทางการบัญชี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต อนุศรี (2557 : บทคัดย่อ) พบว่า ระบบบัญชีที่ดีนั้นต้องอาศัยแบบฟอร์มทางการบัญชีเป็นปัจจัยหลักในการหล่อเลี้ยงข้อมูลเพื่อใช้ในการนำเสนอไปยังรายงานทางการเงินเพื่อความเข้าใจงาน จะส่งให้ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีนั้นใช้ในการวางแผนงานเพื่อสร้างหลักการบริหารงานที่ดี รวมถึงการให้วางแผนกลยุทธ์ทางการค้าเพื่อให้เป็นผู้นำทางการตลาดในการทำธุรกิจ และสอดคล้องกับแนวคิด (Richardson, 2018) กล่าวคือ การวางระบบบัญชีที่ดีนั้นขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล เอกสารทางการเงินต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชีส่งผลไปยังการกำหนดแบบฟอร์มทางการบัญชีที่ดี ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชีการจัดทำรายงานเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายนอกและภายในองค์กรให้เข้าใจได้ง่ายช่วยให้ฝ่ายจัดการได้มีข้อมูลประกอบการบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Robert W. Scapens and Mostafa Jazayeri (2010 : บทคัดย่อ) พบว่า ระบบบัญชีที่ดีและมีคุณภาพนั้นจะต้องมาจากลักษณะของแบบฟอร์มทางการบัญชีที่ดีจะช่วยลดข้อผิดพลาดในการดำเนินงานโดยรวมเพื่อนำไปสู่การนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีผ่านรายงาน

ทางการเงินที่มีคุณภาพ เข้าใจง่าย ผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจได้จริง การพยากรณ์ของข้อมูลที่แม่นยำ สามารถเชื่อถือได้

2) การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม และด้านความสามารถเข้าใจได้ เนื่องจาก การบริหารธุรกิจในยุคปัจจุบันต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนงาน ซึ่งการได้มาของข้อมูลที่มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการระบวงการทำงาน สามารถลดขั้นตอนการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานได้ดีขึ้น มีการป้องกันหรือรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญรวมถึงนำมาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ จัดส่ง และสำรองข้อมูลออนไลน์ สามารถได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงธรรมและเข้าใจง่ายจากกระบวนการของการวางระบบบัญชีที่ดีโดยการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการดำเนินงานโดยรวมขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา คงวิริยะกุล (2560 : บทคัดย่อ) พบว่า ระบบบัญชีที่ดีต้องอาศัยระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นกลไกหลัก ในการนำกระบวนการบัญชีให้มีข้อมูลที่มีคุณภาพ เข้าใจง่ายโดยเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม เมื่อนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการดำเนินงานสามารถได้ข้อมูลทางการบัญชีที่ตรงต่อเวลา มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน บริหารต้นทุนการผลิต จัดการหรือลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง สามารถลดการทำงานของบุคคลกรและเพิ่มปริมาณงานขององค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมเดช ใจนาคูศรีเสถียร, 2556) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นระบบการทำงานที่นำนโยบายจากทรัพย์สินมนุษย์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประกอบกัน โดยเน้นการใช้ประโยชน์ต่อกระบวนการทางการบัญชีจากการดำเนินธุรกิจ วิธีการดำเนินงานตลอดจนการควบคุมทางการบัญชีการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในกระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรให้สามารถนำเสนอข้อมูลทางบัญชีได้สำเร็จครบถ้วนสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ ค่าใช้จ่ายและการประเมินผลในการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเข้าใจง่าย เป็นระบบแบบแผนที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา คำมณี (2559 : บทคัดย่อ) พบว่า ศักยภาพด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถทำให้ข้อมูลทางการบัญชีเชื่อถือได้ เข้าใจง่าย ลดการผิดพลาดในการดำเนินงานโดยการใช้เทคโนโลยีในการควบคุมการจัดการระบบโดยรวม เพิ่มความมั่นใจต่อข้อมูลหรือต้นทุนการผิดที่ป้อนเข้าว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง จึงกล่าวได้ว่าระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้นเป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน สามารถนำพาองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับแนวคิดของ (Romney, 2018) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับ การรวบรวมข้อมูลเอกสารทางการเงินต่าง ๆ ที่เป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี สมุดบัญชี เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการที่ใช้ในการบันทึกบัญชีการจัดทำรายงานเสนอต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกขององค์กรช่วยให้ฝ่ายจัดการได้มีข้อมูลประกอบการบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Agbejule (2012 : บทคัดย่อ) พบว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสอดคล้องกับการได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้าใจง่าย เนื่องจากการป้อนข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศนั้น ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่ระบบกำหนด จึงทำให้ข้อมูลทางการบัญชีที่ออกมานั้นเป็นรูปแบบข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศที่ติดการบิดเบือนข้อมูลในเชิงการตกแต่งตัวเลข สามารถทำให้ผู้ใช้งบการเงินนั้นมั่นใจในการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน

3) การวางระบบบัญชีที่ดี ด้านการควบคุมภายใน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม ด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ด้านความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ด้านการเปรียบเทียบกันได้ ด้านความสามารถพิสูจน์ยืนยันได้ ด้านความทันเวลาและด้านความสามารถเข้าใจได้ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่มีการแข่งขัน การตกแต่งตัวเลขทางการบัญชีจึงมีบทบาทสำหรับธุรกิจที่ต้องการเปิดเผยรายงานทางการเงิน

ในส่วนเฉพาะที่ผู้นำเสนอต้องการให้เห็น การควบคุมภายในจึงถือเป็นส่วนสำคัญขององค์กร ซึ่งประจักษ์เป็นรูปธรรมในเรื่องของข้อมูลที่ยืนยันความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการควบคุมภายในและคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีโดยรวม และในด้านต่าง ๆ ซึ่งการควบคุมภายในนั้นยังหมายถึงรวมถึงการกำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของแต่ละแผนกงานไว้อย่างชัดเจน มีการติดตามผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนการดำเนินงานตามโครงสร้างขององค์กร และควบคุมการดำเนินงานของแต่ละแผนกอย่างสม่ำเสมอรวมถึงการตรวจสอบภายในอย่างสม่ำเสมอโดยกำหนดให้บุคคลที่มีความอิสระและเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่จะทำให้องค์กรนั้นได้ข้อมูลทางการบัญชีที่เป็นธรรมสามารถพิสูจน์ได้ทันทีที่มีการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตินันท์ ผดุงจิตร (2559 : บทคัดย่อ) พบว่า การควบคุมภายในเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการบริหารงานเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพ ในภาพรวมของการเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจ ความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม สามารถพิสูจน์ได้ เข้าใจได้ในทันทีที่ใช้งานรวมถึงการได้ข้อมูลที่ทันต่อเวลา ซึ่งเกิดขึ้นจากกระบวนการการมีบุคลากรของหน่วยตรวจสอบภายในองค์กรรับผิดชอบในการควบคุม ติดตามแผนงานและการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร จึงถือได้ว่าการควบคุมภายในมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อทุกองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรชรา สายเจริญ (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า การควบคุมภายในเชิงรุกมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ด้านการมีเอกสารหลักฐานที่และด้านการแบ่งแยกหน้าที่โดยมาจากการตั้งโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีเพื่อให้ได้การบริหารงานโดยภาพรวมให้มีคุณภาพเพื่อส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถาวร พรามไทย (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า การควบคุมภายในมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี กระบวนการควบคุมภายในโดยการกำหนดโครงสร้างและรายละเอียดของแต่ละแผนกงานไว้อย่างชัดเจน กำหนดขั้นตอนแผนการดำเนินงานและการอนุมัติขั้นตอนการทำงานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการควบคุมภายในถือเป็นกระบวนการที่มีคุณภาพลดข้อบกพร่องในการดำเนินงานในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Bubaker Shareia, 2016) พบว่า การควบคุมภายในโดยระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีดังนั้นองค์กรควรส่งเสริมให้มีการลงทุนในระบบสารสนเทศเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีความเหมาะสมกับองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะการใช้ระบบสารสนเทศและให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อให้องค์กรได้รับข้อมูลทางการบัญชีที่มีคุณภาพเพื่อให้ฝ่ายจัดการสามารถนำไปใช้บริหารจัดการองค์กร

5. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยและประโยชน์ของการวิจัย

5.1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

5.1.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการวางระบบบัญชีที่ดี เช่น กฎหมายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ภาษีในการดำเนินธุรกิจ หลักการในการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน ความพร้อมของระบบงาน และรูปแบบในการจัดการองค์กร เป็นต้น เพื่อหาปัจจัยอื่นที่นำมาพัฒนาองค์กรให้การปฏิบัติงานในด้านของระบบบัญชีโดยรวมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันสูงสุด

5.1.2 ควรมีการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ธุรกิจเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ธุรกิจยานยนต์ในประเทศไทย เนื่องจากธุรกิจเหล่านี้ส่วนเกี่ยวข้องกับการวางระบบบัญชีที่ดี มีการนำระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้เป็นจำนวนมากและเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดและเกิดประโยชน์สูงสุดในการทำวิจัย

5.4.3 สำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป ควรเพิ่มวิธีการศึกษาโดยการส่งเครื่องมือในการวิจัย (แบบสอบถาม) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้เนื้อหาและรายละเอียดของข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์

5.1.4 ควรเพิ่มตัวแปรแทรกอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการวางระบบบัญชีที่ดี เช่น นโยบายขององค์กร สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นต้น เพื่อศึกษาว่ามีผลให้ตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามดีขึ้นหรือแย่ลง หรือไม่มีผลต่อการดำเนินการวิจัยเลย

5.2 ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงการวางระบบบัญชีที่ดีให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อผลลัพธ์ของคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย และเพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการขององค์กร รวมทั้งเป็นข้อสนเทศในการออกแบบการทำงาน โครงสร้างองค์กร พัฒนารูปแบบเอกสารและระบบทางการบัญชี รวมถึงการวางแผนการควบคุมการดำเนินงานทางการบัญชีขององค์กรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม อันจะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาขององค์กรตลอดไป

6. สรุปผลการวิจัย

การวางระบบบัญชีที่ดีมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อเชิงบวกกับคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี ดังนั้น ผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย จึงควรนำข้อสนเทศที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งด้านเอกสารหลักฐานทางการบัญชี ด้านแบบฟอร์มทางการบัญชี ด้านระบบสารสนเทศทางการบัญชี ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องและด้านการควบคุมภายใน ส่งผลต่อการสร้างความมั่นคงต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงานทางการเงินนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินันท์ ผดุงจิตร. (2559). ผลกระทบของการควบคุมภายในสมัยใหม่ที่มีต่อประสิทธิผลองค์กรของธุรกิจเครื่องดื่มในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชืมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถาวร พรามไทย. (2558). ผลกระทบของการติดตามประเมินผลการควบคุมภายในที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางบัญชีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชืมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา คำมณี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิผลรายงานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชืมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (8th ed.). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประดิษฐ์ เจริญชัยชนะ. (2553). การบัญชีสำหรับองค์กรท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท บัคโปรโมชันแอนด์เซอร์วิส จำกัด.
- วิล วีระปรีย จงจิตต์ หลีกภัย และ ประจิตร หาวีตร. (2558). ระบบบัญชี (25th ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2558). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ปี 2558. ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2558, จาก <http://www.tfac.or.th/Home/Main>

- สมเดช วจนาคูรีเสถียร. (2556). *เทคนิคการวางระบบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ* (11th ed.). กรุงเทพฯ: ธรรมนิติเพรส.
- อนุชิต อนุศรี. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างระบบบัญชีเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทางบัญชีของธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิญา คงวิริยะกุล. (2560). *ผลกระทบของประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อการปฏิบัติงานที่ดีทางการบัญชีของธุรกิจเคมีภัณฑ์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรธิรา สายเจริญ. (2558). *ผลกระทบของการควบคุมภายในเชิงรุกที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีของธุรกิจผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุเทน เลาน้ำทา. (2559). *การวางระบบบัญชี*. (สารคามการพิมพ์, Ed.). มหาสารคาม.
- Agbejule. (2012). The relationship between accounting systems management and perceived Environmental uncertainty on managerial performance. *Accounting and Business Research. Journal Research in Business*, 111-132.
- Bubaker hareia. (2016). Accounting systems in developing countries. *Journal of Business and Economic Policy*, 132-142.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychological theory*. New York, NY: MacGraw-Hill.
- Nunnally, J. C., & Ira, H. B. (1978). *Psychometric theory*. New York: McGraw-Hill.
- Richardson. (2018). *Accounting Information Systems*. Singapore: Seng Lee Press.
- Robert W. S. & Mostafa, J. (2010). *Accounting system design*. Comprehensive enterprise resource planning business.
- Romney. (2018). *Accounting information systems*. USA: Courier Kendallville in The United States States of America.